

ANALÝZA VÝSLEDKŮ VOLEB DO SENÁTU V ROCE 2014 Z HLEDISKA ZASTOUPENÍ ŽEN

Mgr. Veronika Šprincová

Fórum 50 %, o.p.s | www.padesatprocent.cz

Podpořeno grantem
z Islandu,
Lichtenštejska
a Norska v rámci
EHP fondů.

www.fondnno.cz
a www.eeagrants.cz

Projekt je spolufinancován ze státního rozpočtu České republiky

Program „Fond pro nestátní neziskové organizace“, jež je financován z EHP fondů 2009–2014, se zaměřuje na podporu nestátních neziskových organizací prosazujících veřejný zájem. Hlavním cílem programu je posílení rozvoje občanské společnosti a zvýšení příspěvku k sociální spravedlnosti, demokracii a udržitelnému rozvoji. Program se konkrétně zaměřuje na podporu demokracie, lidských práv a genderové rovnosti a na posilování kapacit nestátních neziskových organizací stejně jako na specifické potřeby minoritních skupin, včetně Romů. Program se také zaměřuje na ochranu životního prostředí a klimatické změny.

1

www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz

Úvod

Před volbami v roce 2014 bylo v horní komoře Parlamentu PČR zastoupeno **14 žen**, tedy **17,3 %**. Z 27 obvodů, kde probíhaly řádné volby, jich ženy zastupovaly **5** (tedy **18,5 %**).

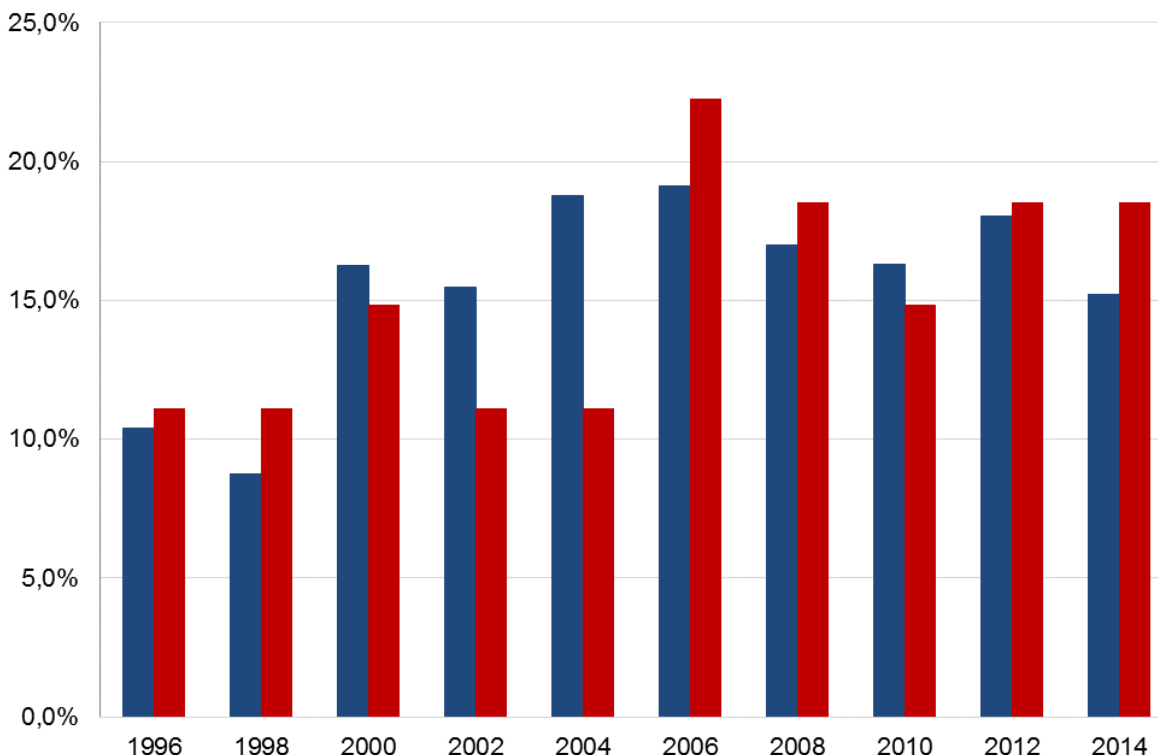
K tomu, aby se zastoupení žen v novém funkčním období nesnížilo, bylo tedy potřeba, aby ženy obhájily všech 5 mandátů. To se podařilo, ve 2. kole bylo zvoleno 5 nových senátorek – **Zdeňka Hamousová** za obvod č. 6 – Louny, **Zuzana Baudyšová** za obvod č. 24 – Praha 9 (obě ANO 2011), **Emilie Trísková** (ČSSD) za obvod č. 42 – Kolín, **Jitka Seitlová** (KDU-ČSL + SZ) ve volebním obvodu č. 63 – Přerov a **Alena Šromová** (KDU-ČSL) za obvod č. 66 – Olomouc. V doplňovacích volbách ve volebním obvodu č. 22 – Praha 10 byla navíc ještě před řádnými volbami zvolena **Ivana Cabrnachová** (SZ + ČSSD), **celkové zastoupení žen** v Senátu PČR se tak **zvýšilo na 18,5 %**.

Výsledky v roce 2014 z hlediska dlouhodobého vývoje

Opět se potvrdilo, že v případě voleb do Senátu **nelze vysledovat jasný trend** co do podílu nominovaných žen ani co do podílu zvolených. Situace se volby od voleb mění.

To ilustruje i následující graf. Z něj je zároveň patrné, že **strany a sdružení vyslaly letos do voleb** nejmenší podíl žen od roku 1998 – **15,2 %**. Celkově byl podíl nominovaných žen třetí nejhorší v historii Senátu PČR. Oproti roku 2012 šlo o snížení zhruba o 3 procentní body. Naopak **mezi zvolenými je 18,5 % žen**, což je druhý nejlepší výsledek – stejný podíl žen byl zvolen i v letech 2012 a 2008.

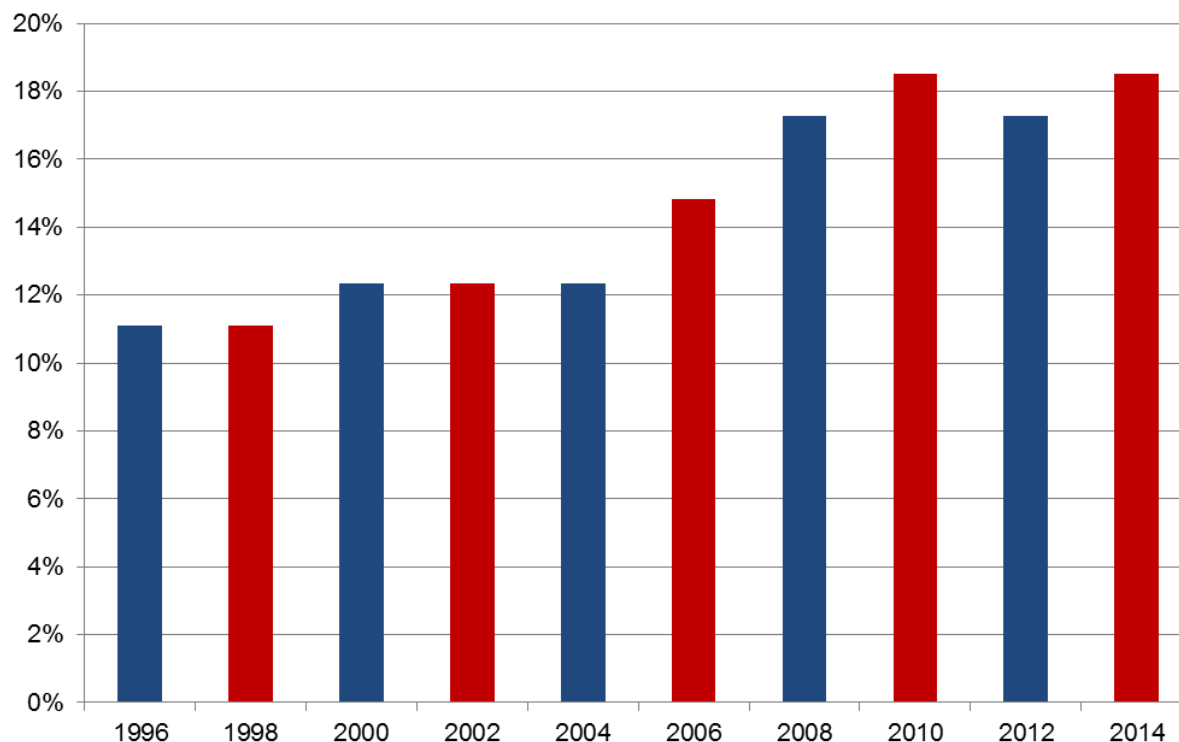
Graf č. 1: Podíl nominovaných a zvolených žen do Senátu PČR v letech 1996–2014

Zdroj dat: ČSÚ

Když se podíváme na vývoj zastoupení žen v Senátu (tedy na celou horní komoru, nejen na ty obvody, kde probíhají v daném roce volby), vidíme, že ani **celkové zastoupení žen v Senátu se nevyvíjí lineárně**. Jak již bylo řečeno, díky doplňovacím volbám na Praze 10 se celkové zastoupení žen v novém funkčním období horní komory zvýšilo na úroveň období 2010–2012, tedy na 18,5 %. Pokud by tyto doplňovací volby neproběhly, zůstalo by zastoupení žen na úrovni let 2008 a 2012, tedy na 17,3 %.

Graf č. 2: Vývoj zastoupení žen v Senátu PČR v letech 1996–2014

Zdroj dat: ČSÚ

Výsledky voleb dle jednotlivých volebních obvodů

Ve čtyřech volebních obvodech (tedy téměř v 15 %) kandidovali **pouze muži** – jednalo se o volební obvod č. 3 – Cheb, č. 18 – Příbram, č. 36 – Česká Lípa a č. 57 – Vyškov. U těchto obvodů tedy bylo od začátku zřejmé, že je budou v novém funkčním období zastupovat pouze muži.

Do druhého kola postoupilo z 37 nominovaných (15,2 % všech kandidujících) **8 žen** (14,8 % všech postupujících). Ženy tedy uspěly téměř ve 30 % obvodů, v nichž probíhaly volby. O senátorský mandát se ženy ve druhém kole utkaly v **Lounech** (Zdeňka Hamousková – ANO 2011), ve volebním obvodu **Praha 9** (Zuzana Baudyšová – ANO 2011), v **Kladně** (Michaela Vojtová – TOP 09 + STAN), v **Kolíně** (Emilie Tříšková – ČSSD), ve **Žďáru nad Sázavou** (Dagmar Zvěřinová – ČSSD), v **Přerově** (Jitka Seitlová – KDU-ČSL + SZ), v **Olomouci** (Alena Šromová – KDU-ČSL) a ve **Zlíně** (Alena Gajdůšková – ČSSD). **Ve čtyřech obvodech ženy v prvním kole zvítězily** – ve volebním obvodu Praha 9, v Kolíně, Žďáru nad Sázavou a Přerově.

Ve druhém kole **ženy uspěly v 5** z těchto volebních obvodů. Mandát se nepodařilo získat Michaela Vojtová nominované TOP 09 + STAN v **Kladně** a dvěma sociálním demokratkám: Dagmar Zvěřinové ve **Žďáru nad Sázavou** a bývalé místopředsedkyni Senátu Aleně Gajdůškové ve **Zlíně**.

Tabulka č. 1: Nominace žen a výsledky obou kol v jednotlivých volebních obvodech

Volební obvod	Počet nominovaných žen	Podíl nominovaných žen	Počet žen postupujících do 2. kola	Pořadí v 1. kole	Počet zvolených žen ve 2. kole
Cheb	0	0,0%	0	-	0
Louny	2	25,0%	1	2.	1
Plzeň-město	2	25,0%	0	-	0
Strakonice	2	20,0%	0	-	0
Pelhřimov	1	10,0%	0	-	0
Příbram	0	0,0%	0	-	0
Praha 5	1	9,1%	0	-	0
Praha 9	2	18,2%	1	1.	1
Praha 1	4	26,7%	0	-	0
Kladno	3	30,0%	1	2.	0
Děčín	1	10,0%	0	-	0
Česká Lípa	0	0,0%	0	-	0
Trutnov	1	12,5%	0	-	0
Kolín	2	28,6%	1	1.	1
Hradec Králové	1	9,1%	0	-	0
Rychnov nad Kněžnou	1	14,3%	0	-	0
Žďár nad Sázavou	1	8,3%	1	1.	0
Znojmo	1	12,5%	0	-	0
Vyškov	0	0,0%	0	-	0
Brno-město	2	22,2%	0	-	0
Přerov	1	20,0%	1	1.	1
Olomouc	2	25,0%	1	2.	1
Frýdek-Místek	1	14,3%	0	-	0
Ostrava-město	1	9,1%	0	-	0
Karviná	1	16,7%	0	-	0
Zlín	3	25,0%	1	2.	0
Uherské Hradiště	1	10,0%	0	-	0
Celkem	37	15,2%	8		5

Zdroj dat: ČSÚ

Výsledky dle navrhujičích stran a sdružení

Vzhledem k tomu, že některé kandidující do voleb vyslaly koalice více subjektů, jsou následující data tříděna **dle navrhujičích stran**, aby bylo možné jednotlivé strany a hnutí porovnávat. Ve jinde v textu byly u kandidátek uváděny volební strany, tj. všechny subjekty, které danou kandidátku nominovaly.

Mezi jednotlivými navrhujičími stranami panují **velké rozdíly** – a to jak v nominacích, tak ve výsledku obou kol voleb. Jak je patrné z následující tabulky, 3 z 10 subjektů, které uspěly v prvním kole voleb, vyslaly do voleb pouze muže. Dva z nich (Starostové pro Liberecký kraj a Strana soukromníků ČR) však kandidovaly pouze v jednom volebním obvodu. Naopak dvě strany vyslaly do voleb více než 30 % žen – hnutí ANO 2011 a Strana zelených.

Tabulka č. 2: Nominace žen a výsledky dle navrhujičí strany

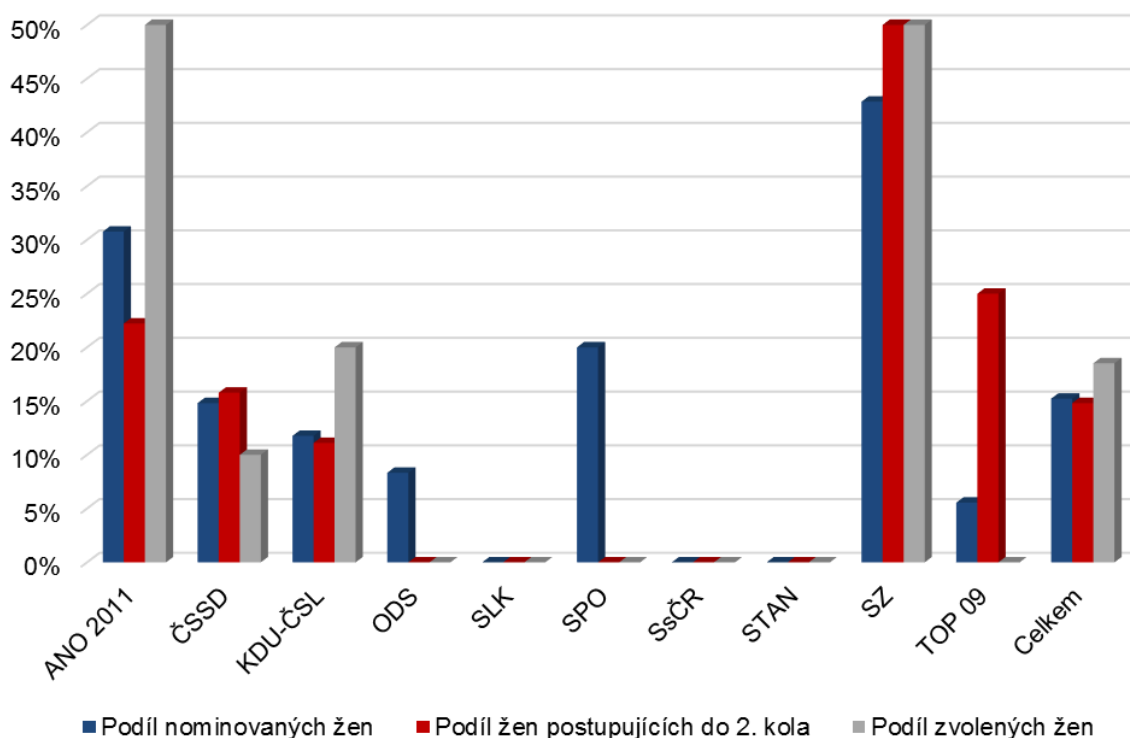
Navrhujičí strana	Podíl nominovaných žen	Podíl žen postupujících do 2. kola	Počet získaných mandátů	Počet zvolených žen	Podíl zvolených žen
ANO 2011	30,8%	22,2%	4	2	50,0%
ČSSD	14,8%	15,8%	10	1	10,0%
KDU-ČSL	11,8%	11,1%	5	1	20,0%
ODS	8,3%	0,0%	2	0	0,0%
SLK	0,0%	0,0%	1	0	0,0%
SPO	20,0%	0,0%	1	0	0,0%
SsČR	0,0%	0,0%	1	0	0,0%
STAN	0,0%	0,0%	1	0	0,0%
SZ	42,9%	50,0%	2	1	50,0%
TOP 09	5,6%	25,0%	0	0	-
Celkem	15,2%	14,8%	27	5	18,5%

Zdroj dat: ČSÚ

Do druhého kola nepostoupila ani jedna kandidátka Občanské demokratické strany a Strany práv občanů. Takže o mandát po prvním kole voleb usilovaly kandidátky jen 5 politických stran – pouze poloviny subjektů, které do 2. kola postoupily.

Ve druhém kole pak **vůbec neuspěla TOP 09** (nezískala mandát ani v jednom ze 4 obvodů, kde postoupila do 2. kola), kandidátkám ostatních úspěšných stran se ve 2. kole podařilo alespoň jeden mandát získat. Z konečného výsledku je zřejmé, že **největší podíl zvolených žen** (tedy přesně polovinu) mají ty **politické subjekty, které do voleb vyslaly největší podíl žen** – hnutí **ANO 2011** a **Strana zelených**. Relativně dobrého výsledku se podařilo dosáhnout i **KDU-ČSL**, která sice do voleb vyslala pouze dvě ženy, ale jedné z nich se nakonec podařilo uspět. A konečně za **ČSSD** byla do horní komory Parlamentu ČR zvolena také pouze jediná senátorka.

Graf č. 3: Porovnání nominací a výsledků obou kol voleb dle jednotlivých navrhuječích stran

Zdroj dat: ČSÚ

Úspěšnost žen a mužů ve volbách

Když se podíváme na celkovou úspěšnost žen a mužů ve volbách, zjistíme, že **ženy byly ve získávání podpory voličů a voliček úspěšnější než muži**. Z 37 nominovaných žen jich získalo mandát 5, tedy 13,5 %. Mužů kandidovalo celkem 206 a mandát jich získalo 22, tedy 10,7 %.

V prvním kole byli o něco úspěšnější naopak muži – jejich úspěšnost byla 22,3%, u žen činila 21,6 %. **Ve druhém kole se poměr obrátil – ženy měly dokonce nadpoloviční úspěšnost** – 62,5 %, u mužů byla úspěšnost výrazně menší, pouze 47,8 %.

Tabulka č. 3: Porovnání úspěšnosti žen a mužů v roce 2014 za jednotlivé navrhuječící strany

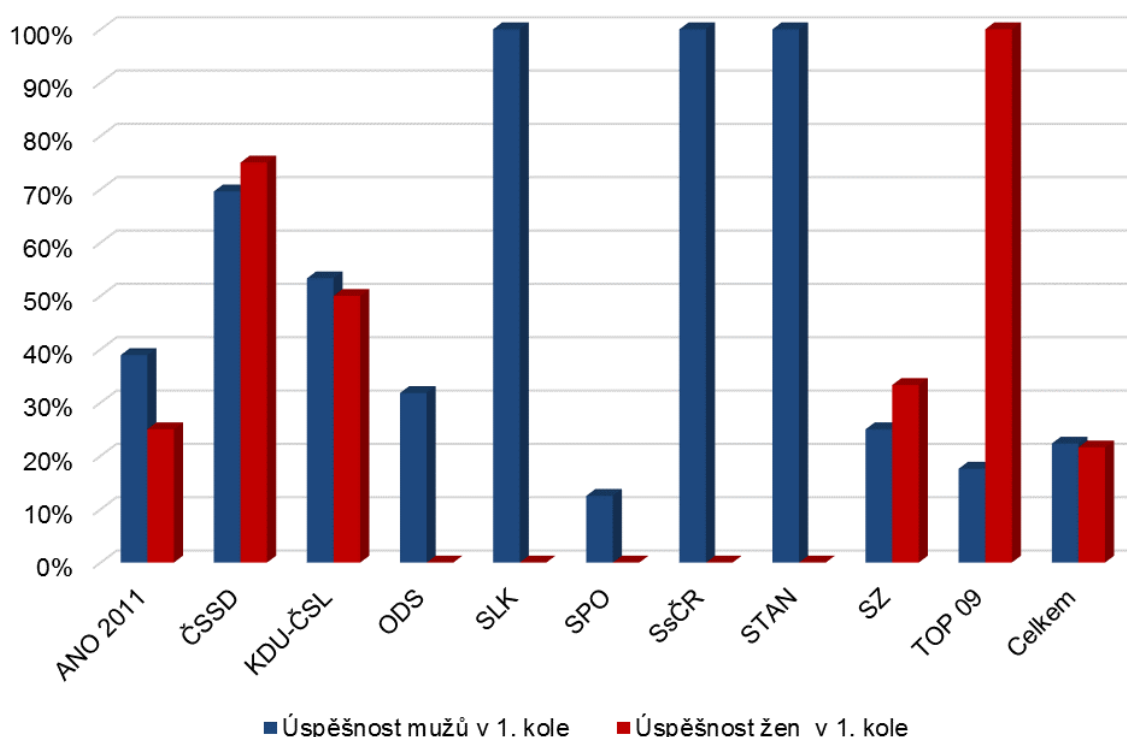
Navrhující strana	Úspěšnost mužů v 1. kole	Úspěšnost žen v 1. kole	Úspěšnost mužů ve 2. kole	Úspěšnost žen ve 2. kole	Úspěšnost mužů celkem	Úspěšnost žen celkem
ANO 2011	38,9%	25,0%	28,6%	100,0%	11,1%	25,0%
ČSSD	69,6%	75,0%	56,3%	33,3%	39,1%	25,0%
KDU-ČSL	53,3%	50,0%	50,0%	100,0%	26,7%	50,0%
ODS	31,8%	0,0%	28,6%	-	9,1%	0,0%
SLK	100,0%	-	100,0%	-	100,0%	-
SPO	12,5%	0,0%	100,0%	-	12,5%	0,0%
SsČR	100,0%	-	100,0%	-	100,0%	-
STAN	100,0%	-	100,0%	-	33,3%	-

SZ	25,0%	33,3%	100,0%	100,0%	25,0%	33,3%
TOP 09	17,6%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem	22,3%	21,6%	47,8%	62,5%	10,7%	13,5%

Zdroj dat: ČSÚ

I zde panují rozdíly mezi jednotlivými navrhujícími stranami. Následující graf zachycuje výsledky **prvního kola** voleb. V něm nejlépe uspěla jediná nominovaná kandidátka TOP 09, což znamená 100% úspěšnost. Oproti mužům uspěly lépe i kandidátky ČSSD a Strany zelených. Kandidáti ANO 2011, KDU-ČSL a ODS, za kterou do druhého kola nepostoupila ani jedna ze dvou nominovaných žen. U ostatních stran (SLK, SsČR a STAN) byla úspěšnost žen stejně jako v případě ODS nulová, což však bylo v jejich případě dáno tím, že do voleb vyslali pouze muže.

Graf č. 4: Porovnání úspěšnosti žen a mužů v 1. kole voleb dle navrhujících stran

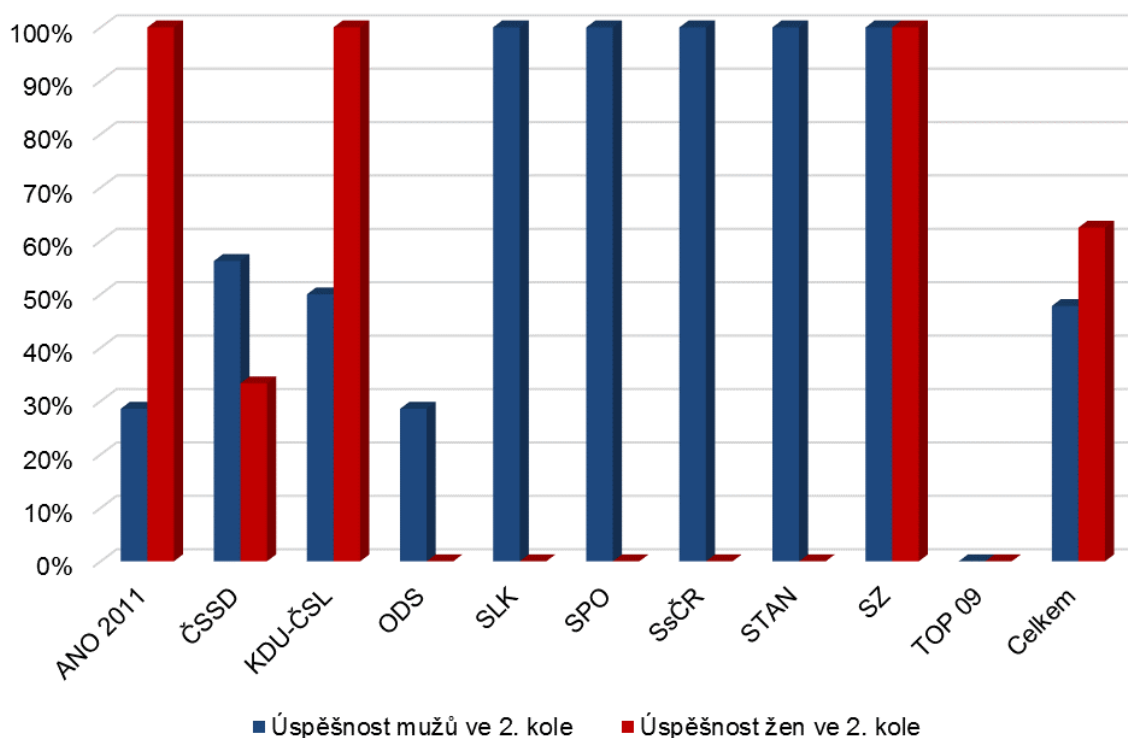

Zdroj dat: ČSÚ

Ve **druhém kole** se u stran, které do voleb vyslaly pouze muže, úspěšnost oproti prvnímu kolu logicky nijak nezměnila – všichni tito kandidáti ve volbách uspěli. Úspěšnost kandidátů ODS se oproti 1. kolu mírně snížila.

V případě ANO 2011 a KDU-ČSL se poměr obrátil a vyšší úspěšnost zaznamenaly ženy. U ČSSD byla situace opačná, druhé kolo naopak kandidátkám neprálo. V případě Strany zelených se úspěšnost žen a mužů vyrovnala – v obou případech byla 100%. Kandidáti a kandidátky TOP 09 naopak neuspěli vůbec a nezískali mandát ani v jednom z obvodů, kde ve druhém kole usilovali o mandát.

Graf č. 5: Porovnání úspěšnosti žen a mužů ve 2. kole voleb dle navrhuječích stran

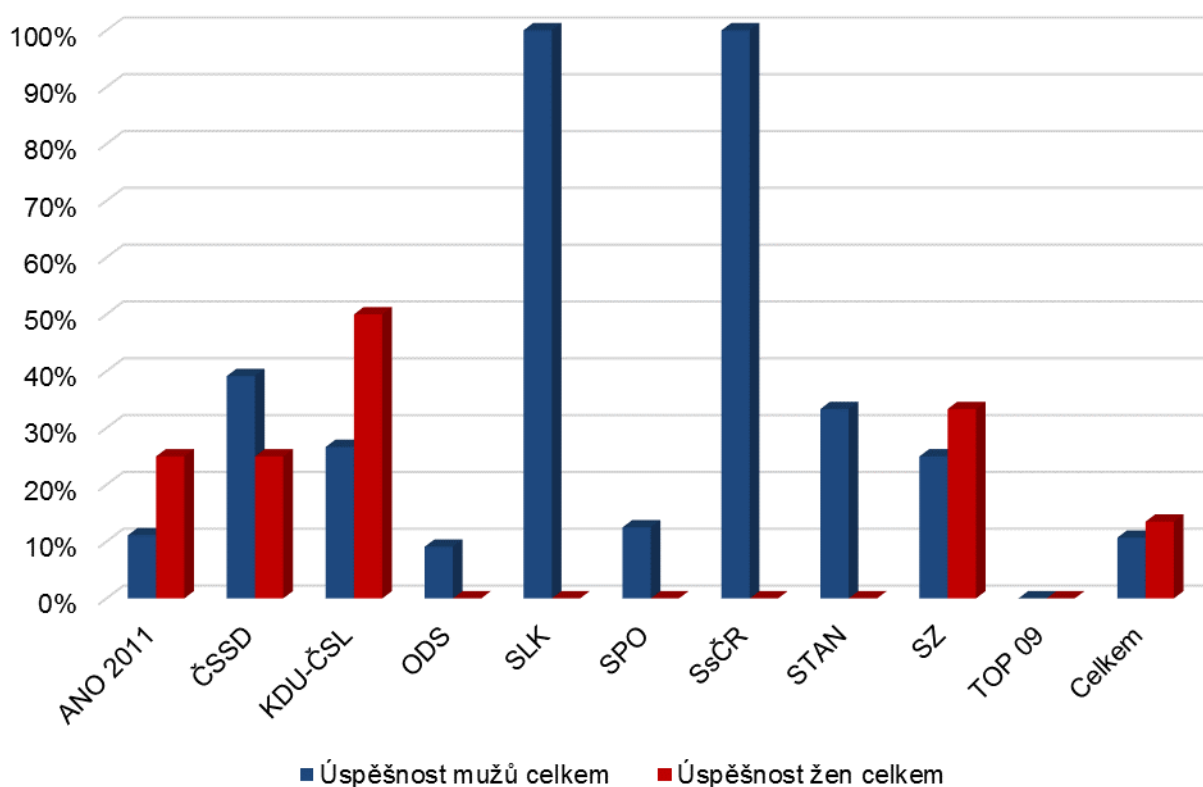

Zdroj dat: ČSÚ

Poslední graf pak zachycuje **celkovou úspěšnost kandidujících mužů a žen**. V případě stran, které do voleb vyslali pouze 1 muže a získaly mandát (SLK a SsČR), je úspěšnost mužů logicky 100%. Sdružení STAN také do voleb nevyslalo ani jednu ženu, lze u něj tedy sledovat pouze úspěšnost mužů, které do voleb vyslala ve třech obvodech.

V poměru k ženám uspěli lépe kandidáti ODS, SPO – za ty do druhého kola nepostoupila ani jedna žena – a ČSSD. Kandidátky ANO 2011, KDU-ČSL a Strany zelených byly naopak úspěšnější než muži. Za TOP 09 neuspěl nikdo z 18 nominovaných, úspěšnost žen i mužů je tedy v jejím případě nulová.

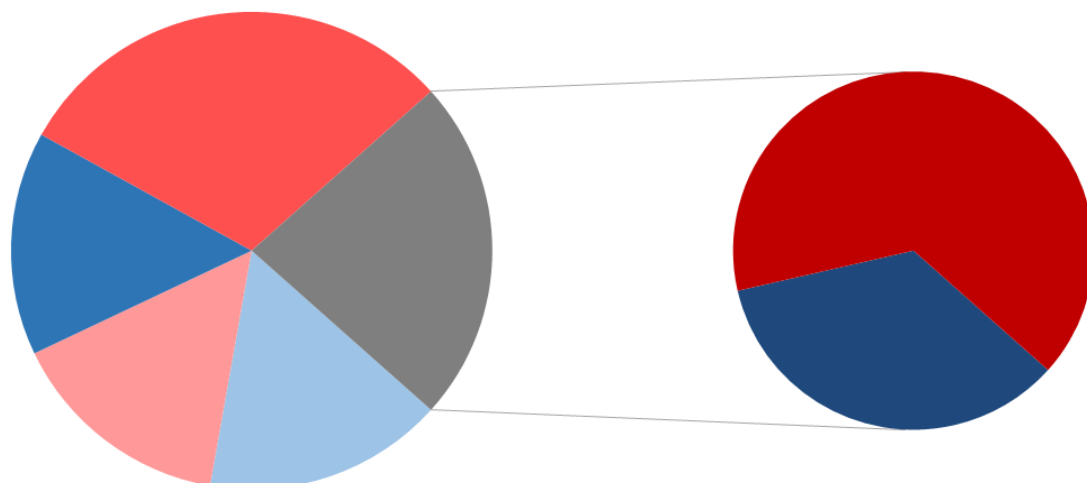
Graf č. 6: Porovnání celkové úspěšnosti žen a mužů dle navrhuujících stran

Zdroj dat: ČSÚ

Když se podíváme na jednotlivé strany blíže, zjistíme, že celkově byly **nejúspěšnější kandidátky KDU-ČSL**. Vzhledem k tomu, že je strana do voleb vyslala pouze dvě a jedna z nich mandát nakonec získala, je úspěšnost kandidátek této strany 50%. Jak je vidět v následujícím grafu, v prvním kole byla úspěšnost žen a mužů vyrovnaná, ve druhém kole se však úspěšnost mužů mírně snížila, zatímco úspěšnost žen se zdvojnásobila.

KDU-ČSL

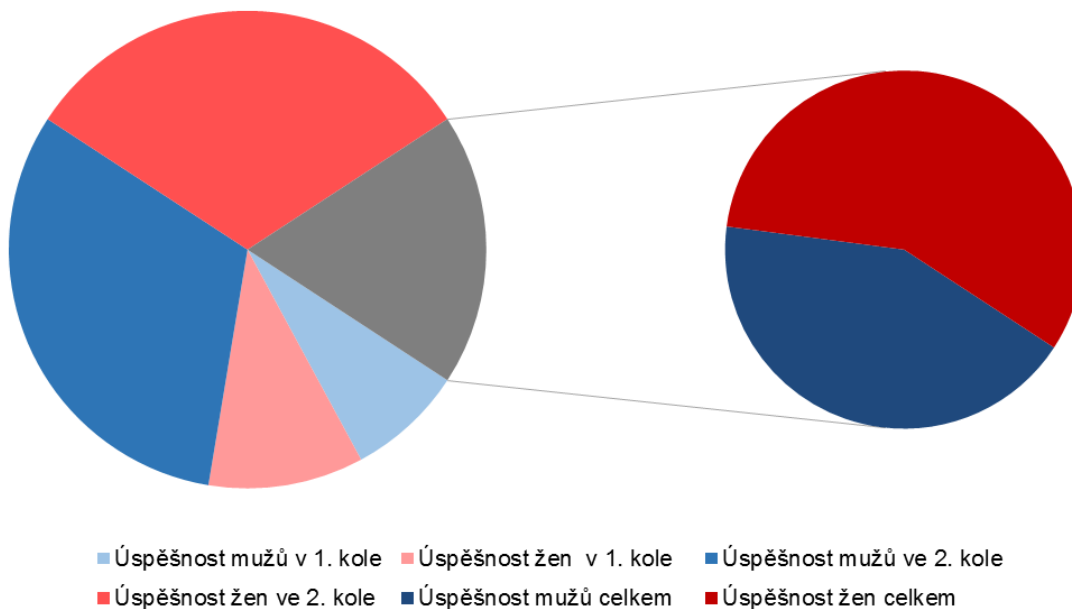

■ Úspěšnost mužů v 1. kole
 ■ Úspěšnost žen v 1. kole
 ■ Úspěšnost mužů ve 2. kole
■ Úspěšnost žen ve 2. kole
 ■ Úspěšnost mužů celkem
 ■ Úspěšnost žen celkem

Třetinovou úspěšnost zaznamenaly kandidátky **Strany zelených**. V tomto případě jsou výsledky žen a mužů v obou kolech vyrovnanější, což je dáno zejména vyrovnanými nominacemi – strana do prvního kola voleb vyslala 4 muže a 3 ženy (tedy téměř 43 % žen).

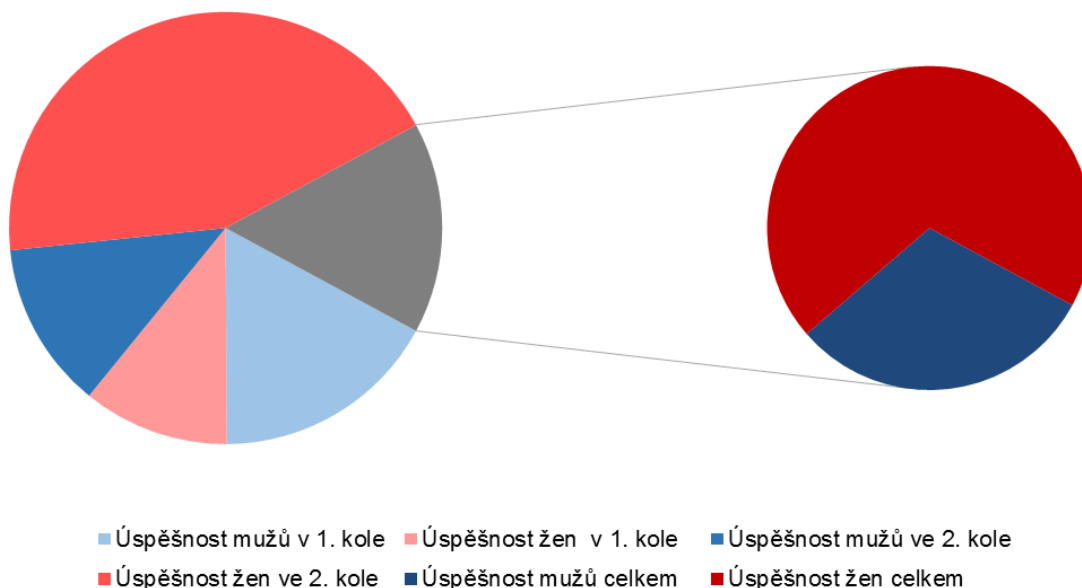
SZ

10

Oproti mužským kolegům byly úspěšnější i kandidátky **ANO 2011**. Celková úspěšnost kandidátek této strany byla čtvrtinová, muži uspěli z 11 %. V prvním kole voleb byli úspěšnější muži (necelých 39 %), u žen byla úspěšnost stejně jako v případě celkového výsledku čtvrtinová. Ve druhém kole naopak výrazně uspěly ženy, jejich úspěšnost byla dokonce 100%. Kandidáti uspěli pouze v necelých 29 % případů.

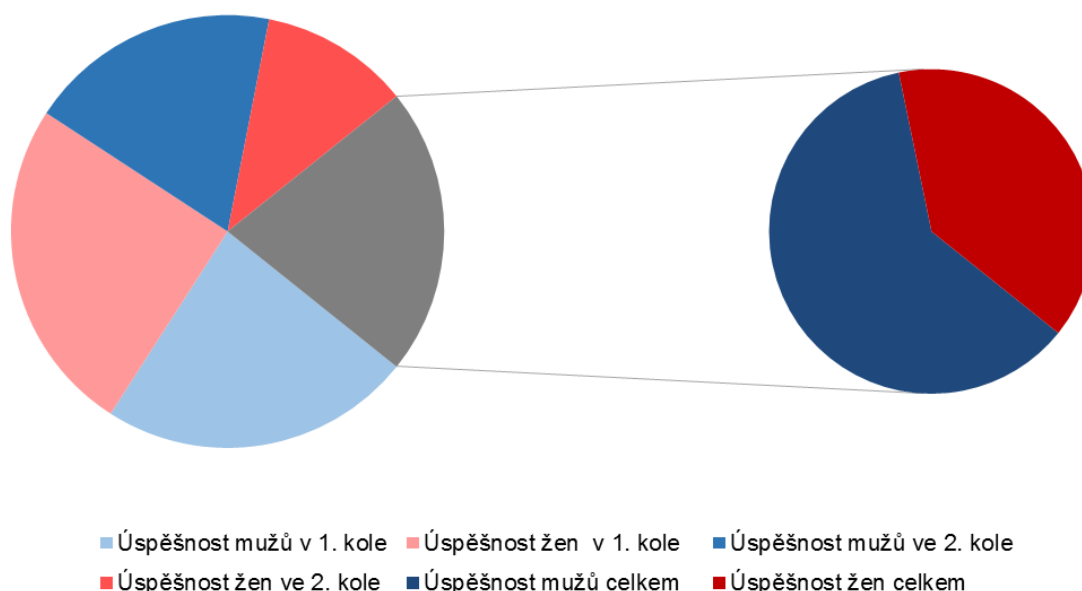
ANO 2011

Čtvrtinovou úspěšnost zaznamenaly v celkovém hodnocení i kandidátky **ČSSD**. Muži však byli celkově úspěšnější – 39,1 %. Vliv na výsledek mělo zejména druhé kolo volby. Oproti ostatním stranám, které do druhého kola ženy vyslaly a získaly mandáty, byla v tomto kole voleb úspěšnost kandidátek ČSSD pouze třetinová, tedy nejnižší. Muži naopak uspěli ve více než polovině případů (56,3 %). V prvním kole byl výsledek vyrovnanější (a to i přes výrazně nevyrovnané nominace – strana do voleb vyslala 4 ženy, tedy necelých 15 %). Úspěšnost žen v něm byla 75%, úspěšnost mužů o něco nižší – necelých 70 %.

ČSSD

11

V případě **ostatních stran** nelze takto podrobné srovnání provést, jelikož buď nenominovaly ženy vůbec, nebo jejich kandidátky neuspěly hned v prvním kole voleb. V případě TOP 09 pak ve druhém kole neuspěl nikdo z nominovaných.

Závěr

Zastoupení žen se v obvodech, kde probíhaly v roce 2014 řádné volby, nezměnilo – i nadále je bude zastupovat **5 žen, tedy 18,5 %**. Díky doplňovacím volbám, v nichž byla na místo poslance Evropského parlamentu Jaromíra Štětiny zvolena Ivana Cabrnachová, však v nově zvolené horní komoře zasedne **15 žen, tedy 18,5 %**. Zastoupení žen v Senátu se tak **zvýšilo na úroveň roku 2010**. V minulém funkčním období bylo v Senátu zastoupeno o jednu ženu méně, tedy 17,3 %.

Ačkoli mezi jednotlivými stranami panují velké rozdíly, ve výsledku byly **ženy úspěšnější než jejich mužští kolegové**. Ukazuje se také, že vyrovnané nominace vedou ve výsledku k vyrovnanému výsledku z hlediska zvolených mužů a žen.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska
a Norska v rámci EHP fondů. www.fondnno.cz
a www.eeagrants.cz

© Fórum 50 %, o.p.s

www.padesatprocent.cz

Projekt je spolufinancován ze státního rozpočtu České republiky